

Nº 44.

Pirmdeenā 30. Oktōber (11. November)

1867.

Vahditajs.

Gekfchsemes sinnas. No Rihgas: Pahr jaunu dselzettu un pahr galwas-naudu. No Kursemes: Pahr rentes buhſchanu. No Leepajās: Pahr fuggoschanu. No Pehterburgas: Pahr Greeku tehnua lahsahn. No Pinnu semmes: Luhgschanas deena.

Ahr semmes finnas. No Wohzemmes: Walts rūmas-deena beigta. No Chstreiku valsts: Konforsau ūrbeis. No Italias: Pahr dumpi un bānzu muišchi pahdohščanu. No Parishes: Pahr Italias dumpi. No Konstantinojelas: Pahr Kandju.

No Hellines: Pahr slohmeistern konfereenzi. No Pehterburgas: Pahr dahrdību.

Lussēns II. Labba pelna preelsh seimās. Andeles sinnas. Sluddinashanas.

Gekfchsemes sinnas.

No Rihgas. Ka Rihgas - Jelgawas dselzetschs taggad pilnā darbā, to mums gan newaijadtetu stahstiht teem, kas tē starp Rihgu un Jelgawu dīhwo un kas paſchi ar sawahm azīhm to wissu reds. Scho zeltu taggad eefahluschi taisht no abheem galleem un tadeht pagahjuschā neddelā tē no Rihgas pa uhdens-zeltu us Jelgawu aishweddā tādas lokomotives un waggonis, kahdi taggad tur derrigi semmes un zittas waijadības peerest, kur waijaga. No Rihgas libds Oħlainei dambis jau effoht usmests un waijadīsigee grāhwji gar mallahm rakti. Tē tikkai dirwās weetās bruggetam leelzettam ejoht pahri, zittadi arween 100 libds 2000 soħlus atstattu blaßkam. Arri starp Oħlainei un Jelgawu dauds strahdneeli strahdajoht. Scheitan pee Rihgas pahrdaugawā buhs dselzetta bahnusis, bet Jelgawā pee Annas wahrteem; tilitu pahr leeluppi agrak nebuhs taisht, fa nahloſchā pawaffarā. Tē pee Rihgas dselzetta bahnusis Ranka dambi paibſnahs tā, fa teem, kas no Abgelskalna pusses

us Rihgu brauz, wairs nebuhs jabrauz zaur batte-rijahm, kur bahnusis preelshā, bet dabbuhs zittu zeltu, kur jau agrak no Ranka dambja nogreestees un us tilta galla braukt. Maħras dambis, kas us Altonu aishwedd, jau irr pahzelts un palizzis iħsaf. Berre, ka liħo 1mo Oktōber 1868 dselzett ġelħe buhſchoht għitarws un ja pa 1¼ stundahm liħo Jelgawu warreschoht nobraukt.

Wehl no Rihgas. No Widsemes gubernijas walidshanas sinnams darriħts, ta, lai walsts mantas palisktu pilnígħakas preelsh daxxahm nekawejamahm is-dobhschanahm, ar wijsaugstati apstiprinatu ukast no 18ta Juni f. g. effoht parweħleħts: 1) Taħs taggadejas galwas-naudas un winnas peedewes weetā, taggad pa wijsaħm Widsemes kreisħem ja-malha weenada galwas nauda un prohti, teem semmju dīhiwotajeem, kas libds schim to pilligu galwas-naudu malfaja, ja-malha 1 rub. 99 kap. un koloni-stem, kas agrak 15 kap. galwas-naudas un 25 kap. peedewes malfaja taggad ja-malha 90 kap. 2) Scho tē nosazzit galwas-naudu jau no feha gadda oħras pusses eefahkt malfha.

No Kursemes. Kursemes gubernijas awises pasluddina schħdas no general-gubernatora apstiprinatas nosazzisħanas, kas peederraħs pee Kursemes semneelu likkumeem: 1) Ka 6ta Septemberi 1863 doħtu semmes kohpschanas likkumu 14tam § par peelikkumu teek nosazzjits, us preelshu semneelu rentes kontraktes tāħdas netaisħt, kur pee naudas rentes arri darbi jallaufa un ja 13 wehl speċjal paleek til pee tāħm kontraktem, kas jau irr zeltas un 2) ja gruntes fungam naw wiś briħw laħdu rentes mahju,

lam faimneeka naw, us paleekamu wihsi pascham lohpshana paturreht, kas buhtu tilpat, itt ka kad ta pee muischas buhtu peenemta flakt un tas pehz kommissiones preefschraaksteem no 13ta August 1863, № 40 un no 4ta Merz 1867 № 62 nemas naw wehlejams; tadeht tahdu bes faimneeka buhdamu rentes mahju wiss ilgali tikkat trihs gaddus muischa patte warr waldisht.

No Leepojas rafsta, ka tas ahrsemme pastellehts struhwu dampfuggis, lam wahrods „Dagmar“, nu effoht gattws tizzis un pee winneem jau pahrests. Schis fuggis nu arween no tejenes brauk-schoht us Rihgu un no turrenes atpakkat, reisnekus un daschas prezzes waddadams. Katru reis tas arr apturreschoht pee Wentspilles un pee Arensburgas. Tahdu braukschana lihds schim truhka.

No Pehterburgas. 15ta (27ta) Oktober deena bij Pehterburga tam jaunam Greeku lehninam Georgim kahsas ar to Leelsirsteni Olga Konstantinowna, so ar leelu gohdu noturreja. Kad jaunais pahris pehz Greeku tizzibas likkumeem basnizā bij salaulahts, tad seimas pilli Alessandera sahle augusti zeenigs bislaps Dr. Ullmann pehz ewangelikas lutteriskas basnizas likkumeem eeswehltishanas runnu us jauna pahra turreja. — Lehninsch un lehninaene, ka dirdam, no Pehterburgas pahr Warschawu, Wihni un Triesti us Greeku semmi reisochont.

No Pinuu semmes. Augsta waldischana pa-wehlejuse wissā Pinau semme noturreht ihpaschu luhgshanas deenu, kur wisseem Deewa preefschā buhs pasemmotees un Deewu luht, lai schehligi nogreesch to semmes nelaimi, kas teem usnahkuse zaur to, ka tihrumōs nefas naw pa-audsis. Pinau semmes se-nata teesa to luhgshanas deenu nosazzijuise us 26tu November (8tu Dezember).

Ahrsemmes finnas.

No Wahzsemmes. Wahzsemmes beedribas walstes sawu leelo walsts runnas-deenu tai 14ta (26ta) Oktober nobeiguschas. Ko pawissam ne-warreja nobeigt, jeb isdarriht, pahr to tahm masakahn walstehm paschahm sawā starpā jaislibofina, ka winnahm tas waijadsgs lihds nahkamo beedribas runnas-deenu. Kurra walsts tad wehl nebuhs ar fewi gattawa tikkuse, tai tad japaleek pee ta, ka gruntslikumi to jau preefschā rafsta. Ihpaschi ar to brihwibas likkumu newarreja wissi tik lehti weenā prahā tikt; jo lihds schim katrā Wahzsemmes walstē un walstite pahr to bij sawi ihpaschi likkumi un zil-welam no ohtras walsts eenahkuscham tur nebij brihw nomestees woi kahdu pelku dsicht un t. pr. Scho tahdu likkumu beedribas likkumi isnihzinajuschi ta, ka nu walsts beedreem brihw pa wissahm tahm sabeirotahm walstehm ta dsihwoht, ka sawā ihpaschā. Ta tad nu Seemela Wahzsemmei taggad weenadi beedribas likkumi un winna farra-fpehks sem Bruhschu lehnina wirswaldischana aistahw wissi beedribu kohpā, ja kur kahds strihdis jeb karschs

iszeltlohs. Deenwiddus Wahzsemmes walstes arr ilgi wis nepaliks nohst; tahs pahrgalwneezes arween bij Baireeschu un Wirtembergas walstes: pehdigi tahs gan muitas buhshana gribbeja fabe-drotees, bet zittadi jau ne. Us to grafs Bismarks, ka wissas beedribas kanzleris, tahm atbildeja, ka ne-buht zittadi ar tahm nefahdu norunnu nedis fader-rechana neturreschoht, ka kad tahs pawissam gribb winna beedribā eestahtees ta ka tahs zittas walstes jan kohpā faderuschahs sem weenadem beedribas likkumeem. — Bruhschu lehninsch runnas fungus atlaisdams us teem runnu turrejis un isteizis, ka winsch zerribas pilns effoht tohs fungus pirmā sanahschana fanehmis un tee ar sawu sapraschana pilnigi winna zerribu effoht peepildijuschi. Winni effoht tschakli un kohti prahigi strahdajuschi pee tahs leelas ehkas, kuras pa-ehnā seemela Wahzu beedriba meerigi warreschoht dsihwoht un us preefschu eet. Par tahdu winna puhlinu winsch teem kungeem sawā un to zittu beedribas walstu waldineeku wahrdā pateizoht. Schinni runna lehninsch pa wahrdeem peeminneja wissas tahs buhshanas, pahr kurrähm runnas turrets, kas pabeigetas, kahds darbs pee latras bijis un kas wehl us preefschu pabeidsamas. Tad heidsoht fazzijis: „Tad nu zeenigi fungi, tag-gad ejat us mahjahm, sawās firdis apsinnadamees, ka juhs pee scha tautas labbuma effat spehzigi strahduschi. Es zerru pehz neilga laila juhs atkal te redseht sapulgetus un tad gan buhfeet kohpā ar teem suhtiteem runnatajeem no Wahzsemmes deenwiddus walstehm, kohpā nospreest pahr muitas buhshana.“

No Chstreiku walstes. Te pahr wissahm leetahm tas strihdis ta nelaimiga konkordata deht jo deenas paleek sihwaks. Prohti, ta leelaka datta pawalsneeku, kas neeederr pee garriga ammata, tee neatlaischahs no sawas pagebreschanas, ka konkordatu lai pawissam nozelj un garrige wissi atkal fanemm wissus sawus spehkus kohpā, lai to wehl jo probjam warretu usturreht pee fawa libdsschinniga spehks, jo ar to scheem arween paliku ta wezza warra rohks. Pat Tirole, kur tee stiprakee kattoli, atrohdotees arri deesgan tahdu, kas konkordatam prettineeki. Kad runnataji preefsch runnas-deenas bijuschi wehlejami, tad preesteri wissā spehks gahdajuschi, ka lai tahdi teek iswehleti, kas konkordatam un preesteru warrai draugi. Wehletajus labbinajuschi gan ar debbess gohdibu, gan arri apdraudejuschi ar elles-fohdibahm un daschureis pawaddijuschi lihds pat teesas nammam, kur ta wehleschana notikkuse. Us tahdu wihsi tad Tirole effoht leela pusse bijuse us preesteru pussi, bet taggad nahkoht grahmatas pee walsts teesas, kas peerahdoht, ka tas ar wistibū ween isdarrihts un daschā weetā paschi tee, kas us preesteru pussi stahwejuschi, nemmoht sawu wahrdū at-pakkat un luhssoht, lai gahda, ka konkordats teek nozelts. Us katru runnas-deenas sehdeschanu presidents leelohk pahri grahmatas preefschā, kas no kah-

valstis mallahm atnahkuschas un fur dauds zilweli parakstijuschi to lubgshamu, lai jel to wisseem reebigu konkordatu nozettoht. Biskapi sawā grahmata, ko keiseram bij laibuschi, konkordatu aisschawedami, bij eedrohschinajuschees to fazzit, ka konkordats valsts darrischanaas nekur ne-eemaistotees un nekam kaunu un skahdi nedarroht, fur tak latris zilwels Chstreiku walste sinn, ka konkordata likkums wissur irr zetta un dauds labba aiskawe. Ta nu warr dohmaht, ka runnas-deenas sehdeschanas, fur abbas partejas kohpā, trohlsnis leels! presidente daschreis nemas newarroht tohs pee meera dabbuht. - Preesteru warru massinadami jau to likkumu isdabujuschi zauri, ka laulaht pahrineekus warr bes preesterem un skohlas arri dabbuschoht no winnu warras ahrā, jo konkordats nekaui laudihm pee ihstas gaismas tilt, bet kahro tohs arween paturreht alkā tumšībā. Wehl naw noprohtams, kad schis fihws strihdis beigfees.

No Italias. No Italias, lassitaji mibti, gan gribbeset, finnaht, ka tur taggad eet un ko wezzais firbigais Garibaldis tur isdarrijis. Sennams, agratas finnas gan likka zerrecht, ka notikschoht leelas leetas. Jo lai gan Italias lehninsch Wiktors Emanuels israhdiyahs, ka winnam pehz tahs Septembera norunnas waijagoht pahwestu aisschawehnt, tad tomehr dauds pulkeem dumpineeku kahwa pahwesta valsti eet eelschā us dumpi; paschā galwas pilsechtā Florenzē laudis stahweja us dumpineeku pufi un daschi leeli wihi likka usfauskhanas drifkeht un paschā Florenzē pee eelu stuhreem peefist, ar ko tee us skubbinaja wissus Italeeschus, kohpā dohtees us pahwesta valsti un Rohmu tam atnemt par Italias galwas pilsehtu, bes ka Italia nekad newarroht pilniga buht. Pascham Garibaldim arr labbi isdewahs no Kapreras ismust un winsch nu us pahwesta valsti dohdamees, arri paschā Florenzē bij apmettees, fur laudis gubbū gubbahm to apstahjuschi, tam usgawiledami un fur Garibaldis pats itt drohschi ar laudihm bij farunnajes, tohs us dumpja prett pahwestu usskubbinadams. Ir pats lehninsch sawā fluddinaschana, ko us laudim laidis, bij teizis, ka winsch ar teem effoht weenā prahā. Ta tad drohschi gan warreja dohmaht un tizzeht, ka lehninsch tik ta ahriki ween israhdoties, ka negribboht laut pahwestu aistikt, bet no firds winsch jau weenā prahā ar Garibaldi un ar zitteem Italeescheem, kas gribb us Rohmu gabstee. Un kaut arri Franzuschu keisers Napoleons bij leelijees ka ar sawu spehlu Rohmu aisschaweschoht, tad tas wiss israhdiyahs ta, ka neleetiga leelibā ween, jo Italias lehninsch tam pretti bij teizis, ka winsch papreksch Rohmā ee-eeshchoht un Napoleoni tur nelaidischoht wis eelschā. Bet kas tad nu notika? Garibaldis sawus pulkus wehl neka nebij ka waijag apgahdajis un isrikojis, tē jau Franzuschi klah; finnams, ka Italias lehnina farra-spehls arr nu gabja par rohbeschahm pahri,

het newis Franzuscheem pretti, nekā, tas gabja arr Garibaldeescheem un Rohmas dumpineekeem wirfū, Franzuscheem, ta sakkoht par palibgu. Un kas tad nu irr tas gals! Franzuscheem atkal tas gohds un Italeescheem tas kauns. Franzuschi atnahkuschis Rohmā un nahk wehl arween klah un — lai gan tee sohlijuschees atkal aiseet, tuhlin, kad meeru buh schoht taisijuschi, bet kas warr finnaht, woi nepaleek atkal par wezzam un tad Italeeschi ar wissu sawu leelibu un ar wissu sawu firdibu naw nemas paschite ihstee faimneeli sawā mahjā. Italias lehninsch ditti pahrekhinajes, ka tai Septembera norunna 1864ta gaddā peemirsa ta notaistht, ka Franzuscheem lai nekad wairs nebuhtu brihw Italias darrischanaas eemaistotees. Winna norunna toreis bij tahda: 1) Italia pahwesta valsti nemas neaistiskschoht un newehleschoht nekahdeem brihweem pulkeem to aiskahrt; 2) winna neaisleegschoht pahwestam farra-wibrus derreht no zittahm fakkolu semmehm; 3) pehz ihpafchas norunnas Italia usnem schoht us fewi weenu dasku no pahwesta valsts parradeem un 4) sawu galwas pilsehtu pahrgelschoht no Turines us zittu kahdu Italias pilsehtu. To nu Italias lehninsch lihds schim isdarrijis pehz sawas apnemchanabs, bet kahds tam nu labbums no ta? Toreis winsch, Italias lehninsch, bij preezigs, ka Franzusches us tahdu wihsi no Italias dabbuja ahrā un zerreja, ka tee sawu muhschu nu gan wairs nenahkschoht atpakkat, bet tik knappi gaddu tee bij probjam, tē jau atkal klah un Italias lehninsch newarr wianeem to aislegt. Franzuschi wehl duftmigi, ka Italias lehninsch eedrohschinajes arr pahwesta valste kahju eezelt, kas tam nemas ne-effoht brihw un ko tik winsch tad warroht par labbu greest, kad pats aiseijoht un wissus dumpineekus aisdennoh. Ta nu rābdahs Italeeschu zerriba schoreis pagallam atkal isputtejuse buht. Lai gan Garibaldis ar saweem pulkeem tuhlu pee Rohmas, lai gan dselsu-zeffus no Tschiwitta-Wekkias us Rohmu famaitaja, tomehr Franzuschi turp atskrehja un — ka awises daudsina — Garibaldeeschus ka spattus istlihdinaja. Telegrafa finna, kas 23schā Oktobe no Florenzes nahza, stahsta ta: pehdejā kaufchanā 500 dumpineeki tilka ta sadraggati, ka tee wairs newarr farroht. Garibaldim waijadseja us Italias lehnina walsti atpakkat wiltees un tas ees atpakkat us Kapreras fallu. Nikoteras pulks arri irr atlaists. — Ohytra telegrafa siana no tahs paschas deenas stahsta: Teem starp Donnerotondo un Tiwoii buhdameem Garibaldeescheem walkar pahwesta farra-pulki, kas bij dauds wairak skaitā, uskrittā; pehz fihws kaufchanabs, fur abbejeem dauds krittā, waijadseja Garibaldeescheem atpakkat kahptees. Garibaldis pats irr palizzis neaiskahrt. Bitta telegrafa finna, kas 24ta Oktobe no Parijsses nahku, stahsta, ka pahwesta valste taggad tik Franzuschi ween atrohdotees un tillai kahdi retti Italeeschi us paschahm rohbeschahm. Wehl

zitta telegraſa ſianna, kas 26tā Oktōber no Pariſes nahkuſe, ſtabsta tā: Garibaldiſ un winna diwi dehli effoht zeet ſanemti pee Tiglioni pilsfehtas un aifwesti us Barignano pilsfehtu. Italias lehninſch effoht pawehlejīſ ſaweeem pulkeem wiſſeem no pahwesta walſti iſeet ahrā. Ja nu ſchi ſianna teſfa, tad wezzais Garibaldiſ gan kahdu laiku atkal warrehs tuppeht zeetumā. Jau lehninſch winnam to padohmu bij dewis, lai no ta darba atſtabjotees, wiſch ar labbu un ſaderreſchanu meerigā prahtā buhs iſdarriht, fa Italias pee ſawa mehrka tilſchoht, bet Garibaldiſ bij atteizis: „Lai lehninſch darra, fa wiſch gribb un es darrifchu, fa man tas par labbu leekahs.“ — Tā tad nu Italias pahwesta dumpinekeem tilpat maſ laimes bijufchaſ, fa Spanias dumpinekeem. Pahwesta laiziga walſte wehl us kahdu laizinu glahbta un Franzuschu keifers ar Chſtreiku keiferu apnehmufchees paſr to gaſdah, fa pahweftam ſchi warra neteeloht atrauta. Bet zil tad gan ilgi tahdas ahrigas ſtuttes warrehs noturreht, kad ehlai eelſchpuffe patte grunte jau ſaſchko-bijufchaſ un druppene palikluſe! Ar laiku tai tak jaſafriht un kas tad kahdu wezzas moħdes ehlui wairs no jauna buhwehs? Muħſu laikos tahda wairs nederr, naħw waijadſiga un neſaderraħs ar ſcha laika atħiſchanu un wiſſu dſiħwes-gahjumu. Woi nu Italeeſchi ſawā leelā zerriba krahpuſchees, ta meerā paſiks un woi Franzuschi dribs atkal aisees no turrenes, to naħkams laits israhydihs.

Wehl no Italias Ar baſnizu muſchu pahr-dohſchanu itt brangi eijoht us preeſchu un leela nauba par taħm teekoh taimakſata.

No Pariſes rakſta tā: Ko neweens ir ne ſapni nedohmaja par eespehjamu un iſdarramu, to Italias jaunais ministers Menabrea eedrohſchinajees iſdarriht. Wiſch kahwiſ Italias farra-pulkeem paħri eet pahr pahwesta roħbeschahm trijās weetās. Wiktor Emanuels gan effoht Napoleonu luħdiss, lai winnam pałaujoht pahwesta walſtē ee-eet, bet tas jau diwas reiſes tam atteizis, fa neħauj un treſchu reiſ tas wairs atbidi ne-effoht gaidijis, bet darrijs pebz ſawa prahta. Neweens ministers netizzejjis, la Italiæ edrohſchinatoħs, taħdai aifleegſchanai pretti darriht. Tè us weenreis aħnakoht pa telegraſu ſianna, kas notizzis un Franzijai nu bijufchi ſawipulki jaſuhta turp ar ſteigſchanohs. — Italeeſchi turpretti atkal rakſta tā: Kamehr Garibaldiſ irr zettā us Rohmu, tamehr taudis meerigaki. Lehninſch lizzis us Pariſi ſinnoht, fa liſſchoht ſaweeem pulkeem par pahwesta roħbeschahm tublin paħri eet, tiſſo ſianna naħħiſchoht, fa Franzijas farra-wihri pee Ħschivitta-Wellas us ſemmes kahpſchoht. Lehninſch effoht dikti nemeerigis, jau daſħas deenas tas Pitti pille kluſſi dſiħwojobt un maſ ween taudis rahootees. Generalis Menabrea irr atſinnis, fa taħda heedriba ar Franziju effoht Italias naħwe un irr

apnehmeeſ arri strahdaht. — Kassinn, woi draugu paſchu ſtarpa neiszelleſees karsch.

No Konſtantinopeles. Turkeem neħa lahgā ne-eet ar ſaweeem kandeeſcheem ſaderreteeſ, jo winna gan apfobla teem ſcho un to labbu darriht, bet wiſſtas labbums taħds, fa wiſſur Turkeem arween ta preeſchroħka im warra paleek un kristiteem neħħħħas leels labbums neteek. Tad nu taggad atkal Kreewu, Franzijas, Pruhſchu un Italias fuhtitee Konſtantinopele ſawu walidſchanu padohmu un nosazzifchanu sultanam nodewuſchi, kas to ſkubbina, taſ-weenreis mohstees un darriht tā, fa peenahkabs. Kreewu kanzlers Gortſchakows wehl ihpafchu rakſtu lizzis sultanam paſneegt, fur fazzihis, fa taggad, kad sultans wehl to ne-effoht atſinnis par waijadſigu, tauf kristitu pawahlneeku taſnu pageħreſchanu peepildiħt, tad winnam weenam paſcham ja-atbiel doħt par wiſſu to ſliktu, kas no tam iſzelleſhootes un zittas walidſchanas neħħħħas palihħiſbu tam neſneegſchoht.

No Hellines. Taggad tik dabbujam ſinnaht, fa tee ſloħlmeiſteri, kas Widsemmeſ Iggauu dakkā irr par ſloħlmeiſtereem draudſchu ſloħlās, iċhinni waſſara, 20tā Juni deenā ſawu pirmo konferenzi no-turrejuſchi Hellines pilsfehtā tā, fa muħſu Widsemmeſ Latweeschu ſloħlmeiſteri ſawu konferenzi jeb fanahlſchanu ilgadda meħħi noturreht Turraida. Berrejam, fa us preeſchu warreſim plasħakas ſinna doħt, pahr ſcho Iggauu ſloħlmeiſteru fanahlſchanu.

No Peħterburgas. Arri Peħterburdsneeki fuħdsejhaſ pahr leelu maiseſ dahrħiſbu un doħmaja, fa teem uſeſchoht gluſchi truħkums; bet taggad tee rakſta, fa labbibas tirguſ effoht ſtipri krittis un ſchinni ſeemā gan augħtak wairs nezelleſhootes, jo pa ſanakeem teekoht papilnam peewesti rudji un milti. — Lai Deew's doħd, fa arri tè pee mums Nihgā maise jo leħta pałiku, fa andelmanneem tee plasħi atweħree mafki pałiku atkal ſħauraki.

Tuſſeħu.

II.

(Stat. Nr. 42. Beigums.)

Kad tee ſpajditee neħgeri arween taunaki paſiſka, kad affinainſ karsch jau taſiſjahs walla ſprukt, tad Tuſſeħns eefahkumā dumpinekeem nepeebedrojahs wiſ, bet tik ween ar ſawa funga glahbſchanu puhejħahs, kas winnam arri labbi iſdewahs.

Neħgeri nu ſahfa breeſmigti plohſitees. Tas Tuſſeħnam nemax nepatiffa. Wiſch ar affin dsehra-jeem un laupitajeem nepawiffam negribeja pihtees. Taħdas leetas winnam bij reebigas. Winnam arri liksħas, fa taggad iħstais 'atraiſiſchanas laiks weħl ne-effoht klaht. Tapebz Tuſſeħns eefahkumā paſiſka pilnā meerā, to iħsto laiku gaiddiħams, kurrā groħ-ſħus ſawās roħħas nemſchoht.

Bukmanns biż-za ſirmais neħgeris, kas, zittu neħgerus ap-feri salaffidams, dumpi zehla prett

halteem. Bet Bulmanns wairak' mescha svehram bij lihdsinajams, ne kā zilwelam. Ko tik ween sawōs naggōs dabbuja, to noleetaja, labbus tik pat kā launus, mellus tik labb' kā baltus.

Kad dumpis arween wairojahs, tad Tufféhns devahs pee ta nehgera Biassu, kas weenam nehgeru farra-pulkam par waddonu bija. Schö Tufféhns pahruunaja, ka meesneeka Bulmana trakoschanu ilga'k' wairs nebuhshoht pazeest. Biassu Tufféhna padohmam paklausija un Bulmanam usbrukka wirsu. Bulmans ar gandrihs wissu sawu laupitaju veedribu tiffa uswarrehts un noleetahts.

Nehgeri taggad par wissgenerali issauza to Biassu. Semm scha wihra stahweja kahdi 60,000 melli farra-wihri. Bet arri Biassu bij assins fahrigs zilwels un prett pascheem nehgereeem isturrejahs bahrgs un zeets. Tadeht wirsneezi tam Biassu tiffa atnemta. Neweens zits nehgeris wissgeneralia ammatam tilk derrigs buhtu bijis kā Tufféhns. Bet Tufféhns pats ar labbu prantu assazzija ihm augstam gohdam un to atdewa Jahnam Transoa. Jahn is Transoa bija no flauenas Afrikas kehnina fuggas un turflaht arri stiprs karrotajs. Kad nu Transoa palikka par pirmo, bet Tufféhns par ohtro generali.

Ap schö laiku arri Franzija dumpis iszehlahs. Kehnina ammats tiffa nozelts. Franzija palikka par brihwalsti un nospreeda, ka arri Domingo fallas nehgereeem buhshoht brihweem buht.

Tufféhns tadeht ar preeku un bes kaweschanahs ar sawu farra pulku peeteizahs pee Frantschu gubernatori La wo un tam ustizzibas svehreschanu svehreja, par ko Franzijas brihwalsts to par Franzijas generali zehla.

Tufféhna draudsiba un ustizziba Frantscheem warren dauds palihdseja un par leelu' labbumu bija. Jo kad dumpis iszehlahs prett gubernatori un kad dumpineeki gubernatori wangōs achma, tad Tufféhns ar 10,000 mesleem farra-wihreem gubernatoram steidsahs paligā, dumpineekus kahwa, gubernatori ispestija is dumpineeku warras un to atkal eezebla sawā ammatā. Franzija arri labbi sopratta, ka bes Tufféhna gandrihs nemas newarreja istikt Domingo fallā. Franzija to zehla wehl augustakā gohda ammatā un bes winna padohma itt neko nedarrija. Un tadeht ka Franzija tā darrija, zaur to tai wissur labbi isdewahs Domingo fallā.

1797 Franzija Tufféhnu zehla par wissgenerali par wissu farra-spehku Domingo fallā. Tas wissai fallai bija par leelu laimi un svehtibu. Jo tee diwi semmaki generali, arri dīsimti nehgeri, Deffalins un Kristofs, bija assins sunni, ko Tufféhns ar mohfahm ween warreja sawaldiht.

Lihds schim wiss illtin labbi bij isdeweess. Wissi Tufféhnu teiza un flaveja kā wehrgu pestitaju. Nabaga nehgeri nu wehl sahka dīshwoht un ahelt. Bet nu deemschehl strihdinch iszehlahs ar Franziju

No Franzijas atbrauza ar fuggi diwi no wal-

schanas suhtiti. Schee wihi wissur eemaishahs Tufféhna darrischanās, zaur ko iszehlahs leela jukschana. Diwi saimneeki weenā mahjā nederr kohpā, kā tad wehl trihs? Kad Tufféhns redseja, ka zaur teem suhtiteem naids un jusschana ween zellotees, tad abbus wihrus atkal atpalsat stelleja us Franziju. Bet winsch to nedarrija ar naidu, bet ar wissu mihlestib. Par apstiprinaschanu, ka Franzijas ustizzams appalschneeks effoht un paleekoht, Tufféhns lihds ar teem abbeem suhtiteem arri diwus no saweem dehleem aissuhtija us Franziju, lai wiari tiftu audfinati Parise, Franzijas galwas pilsehtā.

Bet Franzijas waldischana to nehma kaunā un to generali Heduvilli us Domingo stelleja. Schis generalis pats Tufféhnu nejaudaja pahrspeht un tadeht tohs mulattus prett nehgereeem jarihdinaja. Par mulatti sauz weena balta tehwa un weenas mellas mahtes behrnu. Muiatti un nehgeri weens ohtro eenihsch nahwigi. Breefninga farra leefmas nu atkal iszehlahs. Mulatti fahwahs ar nehgereeem. Biedsoht Tufféhnam isdewahs mulattus uswarreht. Un nu ihsts meera un preeka laiks iszehlahs Domingo fallā. Tufféhns nu parahdija, ka neween stiprs farra-waddons effoht, bet ka arri meera laikā prohtoht waldiht. Ohpaschi semmes kohpschana warren stipri peenehmahs spehka un arri lauschu slaitls brihnum ahtri wairojahs.

Kamehr Tufféhns tā par Domingo fallu, kā tehws un kā kehnisch waldijs, tamehr arri Napoleonam grabmatas laida, Napoleonam, kas ap to laiku Franzijas brihwalstei par pirmo konsuli bija un paschulaik taifijahs, par keisaru palikt. Napoleons Tufféhnam atbildeja un winna waldischana gan teiza, bet tomehr Tufféhnam peekohdinaja, lai vallausoht tam generalam Lekleram, ko winsch suhtischoht us Domingo fallu.

Tufféhns weens pats Domingo fallai meeru bij gahdajis. Winsch bija febjis un sehla labbi bij dihugi. Un nu zits taifijahs naht un to noptaut, ko Tufféhns ar sivedreem bij sehjis. Prohtama leeta, ka firds wiham tadeht stipri sahpeja.

Turklaht Tufféhns bij stipri pahrliezinahs, ka tuhlit jauna jusschana, jauns karsch, jauna assins isleeschana iszelschotees, til ko winsch sawam waldischanas ammatam atfazzischoht un til ko Frantschi paschi sawus pirkstus peedurschoht pee scha ammata. Pehzlailā arri tiffa redsehts un peedslivwohts, ka Tufféhnam tā dohmadamam pilna taisniba bija. Tā tad Tufféhns apnehmahs, generalam Lekleram pretiturretees.

1ma Februar 1802 Frantschu fuggu rinde, ar farra-wihreem peebahsta, peelaida slahs pee Domingo fallas mallas. Karsch sahlahs. Leklerks labprah Tufféhnu us sawu püssi gribbeja dabbuht un winnam tadeht tohs abbus dehlus peesuhtija, ko no Franzijas bija lihds weddis. Turklaht Leklerks Tufféhnam likka fazzih, ka sawus dehlus pawissam war-

roht paturreht, ja winnam, Leklerkam, paklausischoht. Tè nu Tufféhns atkal parahdijs, kahda garra behrns effoht un ja sawu tautu wairak' mihtojoht ne ja sawus paschus dehlus. Winsch abbus dehlus Leklerkam atpakkat suhtijs.

Schoreis deemischebl laimes mahte Tufféhnam ne-smaidija. Jau 19tä Februarj Leklerks winna kahwa un pahwarreja. Tufféhns ar 400 nehgereebehdsa meschöss un ar to darbojahs, jaunu karra-spehku falasshi. Bet winnam ne ja ne-isdewahs. Paschi winna angstakee generali Deffalins un Kristoffs prett to dumpojahs. Tufféhns nu ar Leklerku meera deht gribbeja salihgt. Leklerks arri bij meerä un Tufféhnam nekahdu taunu nedarridams til ween pagehreja lai Tufféhns meerigi dshwojoht us sawahm muischahm.

To tad nu Tufféhns arri darrija un meerigi ar sawu familiu dshwoja lihds Junijam 1802. Tè peepeschi Frantschi to sanehma zeeti un ar fuggi wedda us Franziju.

Tee abbee nifnee generali Deffalins un Kristoffs, bihjahs, ja Tufféhns pee drihsuma no pascheem Frantscheem atkal par pawehletaju tilschoht zelts. Tas arri laikam buhtu notizis, jo Frantschi bes Tufféhna lahga newarreja peetilt. Kad nu Tufféhns atkal par preeskneeku buhtu zelts tizzis, tad tohs abbus mellus generatus, tohs dumpineekus, finnams buhtu sohdijis un to winni arri buhtu pelnijuschi. Tadeht abbi minetee generali Tufféhnu apsudseja pee Leklerka ja Tufféhns darbojotees, dumpi zelt prett Frantscheem. Frantschi likka apmahnitees un Tufféhnu us weenu Franzijas krepostu wedda un zeetumä metta, kur winsch jau 5tä Aprili 1803 mirra, bes ja tehwischku un seerou un behrnus wehl reiss ar azzim buhtu re-dsejis. Paschi tautasbrahki sawu labdaritaju nodewusch.

Tomehr neween tee abbee generali fauna darbu pee Tufféhnu pastrahdajuschi, bet arri paschi Frantschi. Tufféhns Frantscheem dauds labba bij, padarrijis. Par pateizibu tee winnu bij noleetajuschi. Par to Frantscheem warren ruhkti augli bij jabauda. Prohti nehgeri, par tahdu warrasdarbu kauni un trakki, ar Frantscheem atkal sahla kautees un affins no jauna tezzeja straumehm. Frantscheem truhka Tufféhns un winna gudrs padohms. Winni tadeht satraktoem nehgereeem ilgu laiku newarreja prett-turretees. 20,000 Frantschu karra-wihri fritta, gan zaurenhgeru sohbineem, gan zaurendrufti. Wisseem Frantscheem ja falla bij ja-atstahj un Franzijai schi dahrga pehile, schi skaista un augliga falla, sud'a us muhschigem laikeem. Beidsoht generalis Deffalins panehma grohschus rohka un tas bij winna pirmais darbs, ja wissi baltee tikkalofketti.

Kurisch gan schinnis notiklumöss ne-atstahjst pascha taifna Deewa pirkstu? Dahrgi, gauschi dahrgi Franzijai par to bij jamalsa, ja Tufféhnu, scho gohda-wihru, til netaisnigi bij zeetumä mettu si un zaure to

noleetajuschi. Kad Tufféhns Frantscheem ar padohmuun ar sohbinu buhtu palihdsejis, — ja Frantschi to padohma deweju ar wissu winna, sohbinu nebuhtu falauuschi, — tad Domingo falla laikam wehl tag-gad peederetu pee Franzijas!

Tufféhns bija wihrs widdeja leeluma, bet stiprs un plezzigs. Isskattas pehz winsch nebijja mis skaitls, ja laikam nehgeris. Bet no winna azzim tisspihdeja nepahrwarrejama drohschiba un mihliga laipniba. Genaidneeki no winna bibjahs. Draugi tam drohschi ustizzejahs. Kad kabds semmaks zilwels to us-runnaja, tad winsch gauschi mihligs bija, zaure ko laudis to gauschi mihtoja. Un tomehr pee winna wallodas un pee wissas winna isturrefchanahs warreja manniht, ja prasts wihrs ne-effoht, bet augustmannis.

Gesch wissas spehloschanas Tufféhns bija weens meistars, ihpaschi jahschana un sirgu waldischana neweens winnam newarreja lihds tift. Kamehr par Domingo fallu waldijs, tamehr par kahrtigu buhschanu gahdaja un ittin heesi peepeschi parahdiyahs wissstahtakas fallas gubernas, laudim par leelu brihnumu un launeem par baidischana. Jo ta peepeschi parahdidamees winsch wissu apskattija un ismeljeja un pahrlaufta. Us kurreen reisoschoht, to ne-weenam nesazzija, lai laudis us winna nahfschanu newarretu fataisitees un winna peewilt.

Ar tahdu leelu svehtibu schis seltawihrs par fa-weem tautasbrahkeem waldijs. Par pateizibu winnam bij jamirst tahlu no tehwu semmes tumschä zeetumä, itt ja buhtu nedarbineeks bijis. Zitti salka, ja Tufféhns ar nifnu sahli effoht noleetabts tizzis. Bet tas laikam nebuhs teesa. Diwi bija tee ee-naidneeki, kas scho flaweno wihru agrä kappä eegruhda: firdehsti, ja no tehwu semmes un no wissa bij jaschkirahs, kas winna mihsch bija un auksts gaiss, ko newarreja panest. Jo prett Domingo fallas gaifu Franzijas gaiss irr gauschi auksts.

Tufféhna kauli dußs fweschä semme, bet Tufféhna gars irr pazechlees muhschigä tehwischka pee Ta, kurra spehziga rohla ar debbesligu ne-isteizamu preeku un labslahschana winna atmaka tahn assaras, ko schinni laizibä sehjis un tahn firssahpes, ko scheit laizigi zeetis

Labba pelna preeksch seemas.

Ka wissur djsirdam, tad schogadd muhsu plaujama fwehkti deesgan behdigi, tapehz latra leeta un latris laiks wehra janem, kur tahdu grassi warr pelnih — wisswairat semmes-laudis. Un to newarr wis leegt, ja dascha labba pelna wehl ne mas naw peeminneta, lai arri ta til dauds ne-istaisa, ja Amerikas Kalifornijä selta ralshana.

Sche til weenu seemas-pelnu peeminnerim — prohti muhsu mescha-auglus, tas iri egli un preechu tscheelurus, kas lihds schim ne par ko neteet turreti, bet no kam

No Zehfu pilsschitas lasses - kollegiuma zaur scheem ralsteem teel sinnams darrihts, ta tais te premittetas semneelu mahjas, tas peederr pee pilsschitas muisches Jürgenshof, ta:

Skehlupp mahja, leela 36 dahld. 32 gr.

Tihrel " 12 " 2 "

Baunsemm " 11 " 24 "
no 1868ia gadda Jürgeem us fescheem gaddeem
tis isrentetas un tadebt rentineeli teel usazinati,
us 20tu un 23fcho Oktoper f. g. libds ar peerah-
dianu, ta teem ir pilnigs mahju inventars,
pee schabs lassa-kollegiuma waldischanas sanahlt,
fur tad ta isrentefhana notis.

Zehfu lasses-kollegiuma waldischanan, 30ta September 1867.

Breelschfchdatajs B. Lukafchewits.

[Nr 187.] Ralsiu weddejs Poetter.

Sareem miheem draugeem zaur scheem ralsteem sinnamu darru, ta mannim atsal leela pulla feenas pñllsteau atsuhlti un es wianus no 2 libds 50 rub. f. par gabbalu pahrohdu un galwoju, ta 3 gaddi ees ritligi, tapat arri pahrohdu zu-droba un selta fesches pullstenus ar wissahm tur rederigahm lehdehm un atsleghahm par wissuhalto mafsu.

Pullsten-taisitaja L. H. Fontehues
pullstenu kantoris Rihga, leela
Aleksander-eela Nr. 34.

Ed. Bietemann un beedris
fawā
fahls, filku un lappu-tabakas
magasihue,

Pehterburgas Ahrihga, talku-eela Nr. 9
pahrohdu wissulabbe lappu-tabatu eelsch tulshem
un eelsch maslahm dallahm.

I. Birgermeistera
wezzaka Wahzu tehrandu, missina un
musika-rihku bohde,
Rihga pee rahtuscha us ihra, tas jau 75 gad-
dus pastabu,
darra sinnamu, ta te atsal fawestas no ta fla-
wena fabrika Waro wissadi-ammatneetu rihli, ta
sudmallu, dehlu, un fchlehrschagi, pistoles, re-
volweres, ar lo 6 reis warr schaut; tad wehl no
Satzhu semmes irr awwestas leela pulla wijoles
un wijolu bohgeno no 3 libds 50 rub. gabb., gi-
tarres, trompetes, slchtes, klarinetes, ta arri ar-
monicas ar chregetu balschm, rohmeeschu seides ic.
Andermanni dabbu pelnas teesu lehtak.

Zaur scheem ralsteem darru sinnamu, ta tikku
aislauehhs Wirkenes tirgū sawu linnu (mihsta-
mo) moschini rahdiht un isprohweht un ta ta-
debt Rujenes Rabritnu tirgū to moschini rahdi-
schu un isprohwechhu.

Moschini meisters F. Blomerius,
Werrowā.

Ed. Bietemann un beedris
fawā

paff-kambari un pehrwju-bohde
pahrohdu wisszectakhs tauku-mezzes un seepes,
tas taggad lehtakas palittuscha, par fabrika
zennu.

Leo Wiffora
zigarru, tabakas, papirofus un schnauzamas - tabakas bohde,
kohpeelā, pretti Rahtusim,

warr dabbuht:

Zigarrus no 1 libds 15 rublu par 100 gabbaleem,

fmebhkejamu tabaku no 10 kap. libds 4 rubl. par mahrz.

Ziggaru atleekas par 50 mahrz. 4 rub. 50 kap., 5 rub., 8 rub. un 9 rub.

Papihrosus:

Petih Kanon

Artos } par 1000 gabb. 7 rubl. 30 kap., 7 rubl. 50 kap. un 8 rubl.

Bafra

Krutzchonnie par 1000 gabb. 7 rubl. 50 kap. un 8 rubl.,

Samson par 1000 gabb. 360 un 380 kap.,

Versijanes

Kaballeros

Buschki

Bafra

Krimfki

stipri

par 1000 gabb. 2 rubl. 60 kap. un 3 rubl.,

Schnauzama tabaka:

Berejinski

Naturell

Rappee, Nesserger un La Ferm no 48 kap. libds 3 rubl. par mahziku.

Tee, tas atsal pahrohdu, ta arri frohdseeneeki, dabbu 12 libds 20 prozentes lehtaki.

Esfwehrti missina besmeri wissadā leelumā, englischu missina un dselu plettihieri, meeferi un lukturi, lohui un cemaultu lehdes no dselves, tā-
dat wissamahs un striku-lehdes pahrohdu par lehtu
mafsu un leela pulla

A. Th. Thiefs
Engliſh n magaſi h u ē,
Rihga, talku- un wales-eelas stuhi.

Walfas pilsschita.
Aitu-willa.

Tauna breechha bohde, fur ta breechha bilde us
durwim mahleti, pretti semmes teefas nammam,
dohd faweme draugeem sinnamu, ta taggad leelu
partiju labbas aitu willas no kremmu semmes
dabbujuse un pahrohdu par lehtaku zennu.

G. Mallner.

Maist, maifu-audellis, ta arri pakkajamais un
sehgel audellis, tapat arri seenamabs schnohres
no Ultonas linnu-wehryptawas irr dabbujami pe-

Bold. Angelbeck,
leela smilshu-eela Nr. 13. 6

Tauna bohde, talku-eela, fur farkans
ritens us durwim, pahrohdu rattu-
fmebri us galwochhanu un Petroleum u
preefsch lampahm un jittas prezzes

G. Braun. 1

Labbi meeshi teel pirkli un par
teem labbi makfahs Balschtmuischha
(in Bellenhof), furra irr pee wezza schoffejas
zella, 11 werstes no Rihgas un netahli no
Muhra- un Balloch-frohgeem.

Tai natti no 7ta us 8ta Oktoper Walmeermui-
schas Maj Kibse mahjas fainneefam dirvi sirgi
no gannibahm sagti; 1) tumfchi, dsel tens (Säweiss-
fuchs) 4 gaddus weisz sirgs, no 80 rubl. fudr.
webruba, frehpes us labbo pufsi, leela auguma,
leelahm auflym, labjas ar walgu noriyvetas;

2) gaifchi bruhns, 3½ gaddus weisz, no 50 rubl.
webr., melna strihya pah mugguru, labba pufse
kahja no app. lohjecka ar wissu naggu balta;
tas par wieneem slaidru sinnu warr doht, lat
pee Walmeermuischhas walts waldischanas patee-
zahs, fur peenahkamu pateeizibas algu dabbuhs. 1